

MARIAN ZDZISŁAW STEPULAK

RODZAJE ŻYCIA KONSEKROWANEGO I JEGO WYBRANE ZABURZENIA

1. Wprowadzenie

Chrześcijaństwo weszło w trzecie tysiąclecie, wkroczyło w rzeczywistość wielkich zmian i przeobrażeń społecznych i religijnych. W ten kontekst wpisują się również osoby życia konsekrowanego ze swoimi propozycjami odnowy świata i człowieka, ale również z trudnościami, które stają na drodze ich osobowego, duchowego życia¹. Istotą życia konsekrowanego jest działanie zmierzające do duchowej dojrzałości, w której człowiek spotyka się z Bogiem. Życie konsekrowane zmierza do budowania człowieka wewnętrznego, a nawet uwewnętrznionego². Osoba konsekrowana, podążając drogą doskonałości, pragnie intensywnie kształtować religijną wiarę w wymiarze indywidualnym i wspólnotowym³. Życie konsekrowane podejmują nie tylko osoby przyjmujące święcenia czy profesję zakonną, ale również osoby świeckie. Można zanotować wiele rodzajów życia konsekrowanego. Bogactwo to warunkowane jest licznymi charyzmatami nadanymi przez założycieli zakonów, wspólnot, zrzeczeń czy też stowarzyszeń. Realizując swoje powołanie

DR HAB. MARIAN ZDZISŁAW STEPULAK, profesor Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku, Zakład Pedagogiki Specjalnej i Resocjalizacji. ORCID 0000-0002-5144-9217.

1. G. Mursell, *Duchowość na trzecie tysiąclecie*, w: *Duchowość chrześcijańska. Zarys 2000 lat historii, od Wschodu do Zachodu*, red. K. Burski, Częstochowa 2004, s. 378-379.
2. M.Z. Stepulak, *Relacyjny wymiar rozwoju osobowego w systemie rodzinnym*, Lublin 2010, s. 317-341.
3. Tegoż, *Egzystencjalna koncepcja wiary w ujęciu Karla Rahnera*, Siedlce 2011, s. 59-69.

i podejmując szczytną misję, osoby konsekrowane napotykną różne trudności i przeszkody. Do najczęściej spotykanych trudności należą: a) brak zrozumienia charyzmatycznej misji wśród ludzi świeckich; b) nowe wyzwania jako pewnego rodzaju niebezpieczne prowokacje; c) pojawiający się „duchowy marazm”; d) zanik wrażliwości duchowej; e) przeakcentowanie relacji z człowiekiem i osłabianie relacji z Bogiem; f) zbyt duża koncentracja na prawach rynku, jego regułach i mechanizmach, do tego dołącza religijność i duchowość; g) instrumentalne traktowanie instytucji życia konsekrowanego; h) przeakcentowanie akcji apostołskich (duszpasterskich) a zapominanie o kontemplacji; i) powtarzanie schematów.

W takiej sytuacji osoby konsekrowane mają obowiązek podejmowania wysiłku, aby powyższym trudnościom zaradzić, a nie uciekać od ich rozwiązywania.

2. Pojęcie i rodzaje życia konsekrowanego

Pojęcie „konsekracja” (łac. *consecrare*; *sanctificare* od *sacrum facere* – czynić świętym) obejmuje akt liturgiczny, którego skutkiem i swoistym przedłużeniem jest stan uczynienia świętym tego (osoby, rzeczy, miejsca), co odnosi się do skażonej natury. Konsekracja ma miejsce jedynie w Kościele. Poprzez konsekrację osoba, rzecz bądź miejsce zostają przeniesione do innego porządku i poddania procesowi o znaczeniu misterium, w którym dokonuje się „przemienienie”. Konsekracja zawiera dwa podstawowe wymiary: a) poświęcenie, które polega na ofiarowaniu czegoś lub kogoś Bogu, związane z wyłączeniem z porządku świeckiego; ten wymiar zakorzeniony jest w krzyżu; b) uświęcenie, polega ono na inkorporowaniu w porządek łaski wszystkich wymiarów osoby lub rzeczy; wymiar ten sięga chwały⁴.

Często zdarza się, iż konsekracja utożsamiana jest jedynie z pierwszym wymiarem, w którym podkreślone jest znaczenie „ofiary”. Przez takie rozumienie pomniejsza się drugi wymiar, który stanowi prawdziwy cel oraz sens poświęcenia i faktycznie jest zaszczytnym „wyniesieniem” do porządku łaski. Tymczasem wymiar pierwszy bardziej akcentuje akt ludzki i stanowi wymierną postać. Drugi wymiar „(...) przynależący bardziej do zakresu duchowości, skupia uwagę na zaangażowaniu się Boga w ten proces Bosko – ludzki, na Jego przemieniającej łaskawej miłości. Boża inicjatywa uświęcenia uprzedza ludzką gotowość poświęcenia”⁵.

Konsekracja jest uważana za centralny moment modlitwy eucharystycznej, kiedy przywołuje się ustanowienie Eucharystii, jak i jej uobecnienie pośród wiernych. Według nauki Soboru Trydenckiego, w konsekracji „następuje zamiana całej

4. T. Paszkowska, *Konsekracja*, w: *Leksykon duchowości katolickiej*, red. M. Chmielewski, Lublin-Kraków 2002, s. 428.

5. Tamże, s. 428.

substancji Ciała Chrystusa i całej substancji wina w substancję Jego Krwi”. Taka przemiana chleba i wina w Ciało i Krew Chrystusa nazywa się transsubstancjacją⁶.

Życie konsekrowane w niektórych wyznaniach chrześcijańskich (np. katolicyzm, prawosławie) rozumiane jest jako specyficzny rodzaj życia poświęconego w szczególny sposób Bogu i pracy dla dobra Kościoła. Taki stan rzeczy wynika ze złożonych przez Bogiem ślubów. Po Soborze Watykańskim II w Kościele katolickim można mówić o następujących formach życia konsekrowanego:

- wspólnotowe:
 - zakony i zgromadzenia zakonne;
 - stowarzyszenia życia apostołskiego
 - instytuty świeckie.
- indywidualne:
 - dziewice konsekrowane;
 - wdowy konsekrowane;
 - pustelnicy⁷.

We współczesnym Kościele katolickim istnieją instytuty oddane kontemplacji. Zarówno w Kościele na Wschodzie, jak również na Zachodzie od pierwszych stuleci istnienia Kościoła praktykowano życie monastyczne. W kolejnych wiekach powstawały różnorodne formy życia zakonnego, należące zarówno do tradycji pustelniczej, jak i wspólnotowej. Wszyscy członkowie instytutów podejmujących formę modlitwy kontemplacyjnej skupiają swoje życie i działanie na kontemplacji Boga. W swojej codziennej aktywności łączą oni życie wewnętrzne z pracą, trud ascezy osobistej z rozważaniem Słowa Bożego, sprawowaniem liturgii i modlitwą. Charakterystyczne jest to, iż członkowie tychże instytutów trwają w samotności i milczeniu. Do zakonów kontemplacyjnych należą m.in. benedyktyni, kameduli, benedyktynki, kamedułki, karmelitanki, wizytki i wiele innych⁸.

Swoje miejsce w Kościele mają także instytuty życia konsekrowanego oddane dziełom apostołskim. Członkowie żyjący w tych instytutach podejmują wezwanie pełnienia misji i służby zgodnie z danym charyzmatem dla dobra Kościoła w byciu we wspólnocie. Do tego rodzaju instytutów należą liczne wspólnoty zakonne męskie i żeńskie, które oddają się działalności apostołskiej i misyjnej oraz dziełom chrześcijańskiego miłosierdzia. Założyciele poszczególnych zakonów potrafili trafnie odczytywać znaki czasu i starali się odpowiadać na konkretne potrzeby Kościoła i bliźnich. Osoby życia konsekrowanego zapragnęły urzeczywistnić Ewangelię we własnym życiu i ukazywać innym żywą obecność Jezusa. O wzniosłości misji

6. *Konsekracja*, w: *Encyklopedia chrześcijaństwa. Historia i współczesność 2000 lat nadziei*, Kielce 2000, s. 36.

7. P. Karpiński, *Erem i wdowie obrączki*, „Gość Łowicki”, 9 stycznia 2010 nr 1/263, s. II.

8. R. Kempny, *Formy życia konsekrowanego (zakonnego) w Kościele*, „Gość Niedzielny”, 5 (2000), s. 12 n; opoka.org.pl/biblioteka/D/DZ/instytuty.html, data dostępu, 2020-04-09, godz. 10.55.

życia konsekrowanego członka instytutu decydują trzy elementy konstytutywne: konsekracja, czyli świadectwo życia radami ewangelicznymi, jedność braterska czy siostrzana we wspólnocie oraz konkretne posługi instytutu lub wspólnoty. Współcześnie w Kościele większość instytutów zakonnych męskich i żeńskich w Polsce należy do instytutów życia konsekrowanego oddanych dziełom apostołskim⁹.

Szczególne miejsce wśród instytutów zajmują instytuty świeckie. Jest to nowa na dzisiejsze czasy forma życia konsekrowanego. Członkowie tychże instytutów pragną przeżywać swoją konsekrację Bogu przez praktykowanie rad ewangelicznych w świecie, bez uczestnictwa w trwałej formie życia wspólnego i bez zewnętrznych oznak swojego powołania. Starają się dawać innym żywy przykład wiary, a przez to przepajając duchem Ewangelii wszystkie ludzkie sytuacje w środowisku zamieszkania, pracy, nauki i przede wszystkim w rodzinach¹⁰. Ten styl życia charakteryzuje się systemowym podejściem do osoby, gdzie kładzie się szczególny akcent na takie elementy jak: ciało, psychikę i duchowość¹¹.

Oprócz zakonów działają inne formy życia duchowego, do których należą stowarzyszenia życia apostołskiego. W Kościele istnieją i prowadzą swoją działalność stowarzyszenia życia apostołskiego męskie i żeńskie. Wyróżniają się tym, iż realizują własne cele apostołskie. Charakteryzują się także tym, iż są wspólnotą życia określoną przez konstytucje, a także brakiem ślubów publicznych. Niektóre z tych wspólnot podejmują praktykę rad ewangelicznych przewidzianych we własnych konstytucjach. Wśród najbardziej znanych w Polsce stowarzyszeń życia apostołskiego można wymienić następujące: księży filipini, księży misjonarze św. Wincentego `a Paulo i księży pallotyni. Żeńskim stowarzyszeniem życia apostołskiego są siostry miłosierdzia (szarytki)¹².

Czymś wyjątkowym w instytutach życia konsekrowanego jest powrót do starożytnego stanu dziewic poświęconych Bogu. „Konsekrowane przez biskupa dziewice łączą się szczególną więzią z Kościołem lokalnym, któremu służą, pozostając w świecie. Żyją osobno lub razem z innymi. Pustelnicy i pustelnice należą do starożytnych zakonów lub nowych zgromadzeń, albo też podlegają bezpośrednio biskupom. Przez oderwanie od świata świadczą o przemijalności, a przez post i pokutę wskazują na wartości nieprzemijające. Ostatnio odrodziła się także praktyka konsekracji wdów oraz wdowców, znana od czasów apostołskich. Osoby te składają wieczysty ślub czystości, poświęcając się modlitwie i służbie Kościołowi”¹³.

9. Tamże.

10. Tamże.

11. M.Z. Stepulak, *Systemowe ujęcie osoby. Ciało – psychika – duchowość*, w: *Ciało – Psychika – Duchowość. Integralna wizja człowieka*, red. M.Z. Stepulak, J. Łukasiewicz, W. Kowalski, Lublin 2016, s. 49-75.

12. R. Kempny, *Formy życia konsekrowanego (zakonnego) w Kościele*, „Gość Niedzielny”, 5 (2000), s. 12 n; opoka.org.pl/biblioteka/D/DZ/instytuty.html, data dostępu, 2020-04-09, godz. 10.55.

13. Tamże.

W kontekście chrześcijańskiej duchowości ważne miejsce zajmuje przede wszystkim konsekracja osób. Konsekracja Chrystusa zmienia całą rzeczywistość ludzi i świata. Poprzez osobowe zjednoczenie z Bogiem Jego natura ludzka zostaje wyjęta ze świata grzechu i podniesiona aż do sfery Bożej. Fakt Wcielenia stanowi konsekrację ontyczną (bytową), obiektywną. Cały świat jest w mocy Złego, jednakże konsekrowani przez chrzest zostali wyjęci ze świata, wchodzą w zupełnie nowy porządek istnienia. Kościół zachęca wszystkich swoich wiernych, aby podążali do świętości. „Chrześcijanin to człowiek poświęcający czas, siły, dary materialne, talenty przede wszystkim uświęceniu. Członkowie Ciała Mistycznego są poświęceni dla uświęcenia na mocy konsekracji chrzcielnej”¹⁴.

W Kościele katolickim istnieje konsekracja wtórna. Dotyczy ona osób, które przyjęły święcenia oraz osób, które złożyły profesję rad ewangelicznych. W obu przypadkach następuje nowe działanie Boga, analogiczne do konsekracji chrztu. Konsekracja wtórna niesie nowe wymaganie, wzmożony obowiązek dążenia do doskonałości i do świętości moralnej. „Godny wyakcentowania jest fakt, że pierwsza konsekracja wyłącza osobę ze świata, druga zaś – jest „wybraniem” spośród wybranych nie dla wyłączenia, lecz dla intensywnego zaangażowania w uświęcenie Kościoła”¹⁵.

Konsekracja święceń włącza powołanego chrześcijanina specjalnym powołaniem do posługiwania w sakramentalnym uświęcaniu Ludu Bożego i wypełniania rad ewangelicznych. Kapłan wybrany z Ludu Bożego uzyskuje prawo szafowania dwojako mocą Ducha Świętego wobec odpuszczania grzechów i władzą sprawowania Eucharystii¹⁶.

Posługa duszpasterska przez konsekrację święceń realizuje się w dwóch podstawowych nurtach: uświęcania będących już członkami Mistycznego Ciała oraz przepowiadania Ewangelii „po to, by poganie stali się ofiarą Bogu przyjemną, uświęconą Duchem Świętym” (Rz 15,16). Tęgo rodzaju konsekracja bardzo intensywnie przemienia osobę w całym świecie. Konsekracja ta powoduje przyspieszenie objawienia się dzieci Bożych wobec całego stworzenia, które z utęsknieniem wypatruje dnia uwolnienia z otchłani marności i nadejścia czasu chwały (Rz 8,19-22). Dar kapłaństwa otrzymany od Boga przeżywa niepomierne ofiarę człowieka¹⁷.

Konsekracja poprzez profesję rad ewangelicznych jest niejednoznacznie interpretowana i rozumiana. Czasami używa się zamiennie terminów konsekracja i profesja. Uważa się również, iż w profesji tkwi źródło konsekracji lub zewnętrzny wymiar konsekracji. Tymczasem rady ewangeliczne są skutkiem konsekracji dokonanej przez Boga wskutek wyboru konkretnej osoby. Konsekracja skłania do

14. T. Paszkowska, *Konsekracja*, s. 430.

15. Tamże, s. 430.

16. J.A. Ihnatowicz, *Profesja rad ewangelicznych jako konsekracja w nauczaniu Drugiego Soboru Watykańskiego*, „*Studia Theologica Varsaviensia*”, 27 (1989), 2, s. 63-80.

17. T. Paszkowska, *Konsekracja*, s. 430.

ślubowania rad ewangelicznych, chociaż śluby nie wyczerpują pełni konsekracji. Życie konsekrowane posiada cztery podstawowe wymiary: a) ascetyczny (oderwanie od świata); b) mistyczny (przyłgnięcie do Boga samego); c) apostołski (powrót do świata w służbie Bogu); d) prawny (instytucjonalna więź z Kościołem)¹⁸. Wymiar apostołski życia konsekrowanego poświęcony jest służbie Bogu poprzez służbę bliźnim, zwłaszcza tym, którzy potrzebują pomocy i szczególnego wsparcia¹⁹. *Kodeks Prawa Kanonicznego* w następujący sposób określa życie konsekrowane: „Życie konsekrowane przez profesję rad ewangelicznych jest trwałą formą życia, w której wierni pod działaniem Ducha Świętego, naśladowując dokładniej Chrystusa, oddają się całkowicie umiłowanemu nade wszystko Bogu, ażeby – poświęceni z nowego i szczególnego tytułu dla chwały Boga, budowania Kościoła i zbawienia świata – osiągnąć doskonałą miłość w służbie Królestwa Bożego i stawszy się w Kościele wyraźnym znakiem, zapowiadać niebieską chwałę”²⁰.

W tym kontekście *Kodeks* uściśla zadania osób życia konsekrowanego: „Tę właśnie formę życia w instytucjach życia konsekrowanego, kanonicznie erygowanych przez kompetentną władzę Kościoła, podejmują w sposób wolny ci wierni, którzy przez śluby lub inne zobowiązania, zgodnie z przepisami własnych instytutów, zobowiązują się do zachowania ewangelicznych rad czystości, ubóstwa i posłuszeństwa oraz przez miłość, do której prowadzą, łączą się w sposób szczególny z Kościołem i jego tajemnicą”²¹.

Osoba konsekrowana czyli poświęcona sprawom uświęcenia, musi „być jedno” z Konsekrującym, tak w kulcie, jak i apostołstwie. Przemienienie osoby ludzkiej dokonuje się w *communio personarum*. „Z kontemplacji chwały Pana Przemienionego czyni Papież punkt wyjścia dla tej formy życia w Kościele. Nie oznacza to pominięcia Krzyża i odejścia od wymiaru ofiary w życiu konsekrowanym”²².

Życie konsekrowane jest czymś, co „zarezerwowane” jest wyłącznie dla Boga, a równocześnie jest „misją” wobec świata. Jednakże tego faktu nie można pojmować jako „dwoistości serca”, skoro osoby konsekrowane przybliżyły się do Boga, aby uświęcić własne serca. W tym aspekcie Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostołskiego w swojej instrukcji pisze m.in.: „ Osoby konsekrowane rzeczywiście zasługują na wdzięczność ze strony wspólnoty kościelnej: mnisi i mniszki, oddani życiu kontemplacyjnemu, zakonnice

18. Tamże, s. 430-431; por. I. Werbiński, *Duchowość kapłana diecezjalnego*, „Ateneum Kapłańskie”, 154, (2010), s. 440-451; tegoż, *Kontemplacyjny charakter modlitwy w życiu prezbitera*, „Teologia i Człowiek”, 2, (2003), s. 115-137.

19. Por. M.Z. Stepulak, *Specyfika aktywności zawodowej pracownika socjalnego*, Lublin 2011; tegoż, *Uzależnieni i bezrobotni*, Siedlce 2015; tegoż, *Zjawisko bezdomności w świetle teorii i badań w Lublinie i województwie lubelskim*, Lublin 2015.

20. *Kodeks Prawa Kanonicznego*, Poznań 1984, kan. 573 & 1.

21. Tamże, kan. 573 & 2.

22. T. Paszkowska, *Konsekracja*, s. 431.

i zakonnicy oddani dziełom apostołskim, członkowie instytutów świeckich i stowarzyszeń życia apostołskiego, pustelnicy i dziewice konsekrowane. Ich życie świadczy o miłości do Chrystusa, kiedy idą za Nim drogą proponowaną przez Ewangelię i z głęboką radością przyjmują ten sam styl życia, który On obrał dla siebie (LG 44). Ta godna pochwały wierność, nie szukająca innej pochwały, jak tylko tej od Pana, „staje się żywą pamiątką życia i działania Jezusa jako Wcielonego Słowa w Jego odniesieniu do Ojca i do braci” (VC22)²³.

Szczególną rolę wśród osób konsekrowanych odgrywają ludzie świeccy: „W tym otwarciu na świat, aby go podporządkować Chrystusowi w ten sposób, że cała rzeczywistość odnajdzie w Nim swoje autentyczne znaczenie, konsekrowani z instytutów świeckich zajmują szczególne miejsce: oni właśnie, żyjąc w zwyczajnych warunkach, uczestniczą w społecznym i politycznym dynamizmie i na mocy swego pójścia za Chrystusem nadają mu nową wartość, pracując w ten sposób owocnie dla Królestwa Bożego. Właśnie na mocy ich konsekracji, przeżywanej bez zewnętrznych znaków, świeccy wśród świeckich, stają się „solą i światłem” także w sytuacjach, w których widzialność ich konsekracji stanowiłaby przeszkodę, a nawet powodowałaby odrzucenia”²⁴.

Niektóre z osób konsekrowanych powołane są do życia mistycznego, chociaż każdy chrześcijanin pragnący pełnego rozwoju życia duchowego powinien dążyć do mistycznego zjednoczenia z Bogiem, które osiąga się w obszarze życia Kościoła. „Doświadczenie obecności Boga w przeżyciu mistycznym osoby konsekrowanej stanowi „nową” i specjalną obecność w jej wnętrzu. Teologia mistyczna mówi, że szczytowym wyrazem życia ludzkiego każdego chrześcijanina, a tym samym osoby zakonnej jest kontemplacja. Jest ona osobistą odpowiedzią człowieka na to „nowe” mistyczne działanie samego Boga w „głębi” wnętrza ludzkiego”²⁵.

Zjednoczenie osoby konsekrowanej z Bogiem poprzez kontemplację, aby Duch Święty pograżył ją w Nim i „przemienił” ją w Niego. Tego rodzaju poznanie Boga jest możliwe na płaszczyźnie nadprzyrodzonej wiary i doskonałej miłości „(...) doświadczenie tej bezinteresownej miłości Boga jest tak głębokie i silne, że człowiek czuje się zobowiązany odpowiedzieć na nie bezwarunkowym poświęceniem Mu własnego życia, złożeniem w ofierze wszystkiego – teraźniejszości i przyszłości – w Jego ręce”²⁶.

Mistyk doświadcza obecności Boga w sposób szczególnie dynamiczny. Relacja taka jest zgodna z naturą życia Bożego i ze sposobem, w jakim jest On obecny w osobie ludzkiej. Obecność Boga ma przy tym charakter twórczy i uświęcający. Dlatego

23. *Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostołskiego. Instrukcja na temat odnowionego zaangażowania życia konsekrowanego w trzecim tysiącleciu* „Ripartire da Cristo”, Watykan 19 maja 2002, nr 5.

24. Tamże, nr 45.

25. S. Urbański, *Mistyka życia konsekrowanego*, w: *Vita consecrata. Tekst i komentarze*, red. A.J. Nowak, Lublin 1999, s. 360.

26. Jan Paweł II, *Vita consecrata*, 25 marca 1996, nr 17.

też tego rodzaju sytuacja pozwala człowiekowi na permanentny rozwój życia wewnętrznego w jedności z Bogiem. Życie osoby konsekrowanej ulega transformacji i wyraźnej przemianie. Przemiana ta naznaczona jest pragnieniem miłości Boga²⁷.

Szczególne miejsce i specjalną rolę w Kościele odgrywają kobiety konsekrowane. Kobieta konsekrowana, która odkryła swoją tożsamość, jest jasnym znakiem i świadectwem Boga, które reprezentuje przez wyjście do człowieka poprzez służbę i poprzez modlitwę, która w szczególny sposób jednoczy ją z Bogiem. „Modlitwa i służba mają zbawcze odniesienie do świata. Przez swoje poświęcenie Bogu i ludziom, przeżywane z radością, staje się znakiem czulej dobroci Boga dla ludzkości”²⁸.

Kobiety konsekrowane dają świadectwo światu, iż prawdziwa wolność nie polega na zniewoleniu. Jan Paweł II przypominał o specjalnej roli siostry, nazywając ją gwarantem bezinteresowności dzięki postawie wobec osób najbardziej potrzebujących. Dar bezinteresowności kobiety konsekrowanej opromienia ludzkie życie, pozwala odżywać najlepszym uczuciom, do jakich człowiek jest powołany, i pozostawia po sobie zawsze głęboki ślad wdzięczności za bezinteresowne dobro, które jest wyświadczenie. Ubóstwo osoby konsekrowanej odkrywa niewyczerpane bogactwo Jezusa Chrystusa²⁹.

Kobieta podejmująca życie zgodne z wielkością swego powołania, stanowi obraz Boga w porządku miłości i życia. Kobieta w wielu przypadkach potrafi uczynić prawdę łatwą do akceptacji nawet wtedy, gdy konkretna prawda wymaga od człowieka wielu wyrzeczeń. W tym kontekście szczególnie istotne jest powołanie kobiety konsekrowanej, ponieważ jej życie powinno być świadectwem początku życia niebieskiego w życiu ziemskim i nastawienia na życie wieczne. „Kobieta konsekrowana odkrywa swoją godność i wartość w powołaniu bycia odbłaskiem życia Trójcy Przenajświętszej, uczestnicząc w posłannictwie Syna Bożego Jezusa Chrystusa w predestynacji Matki i Syna”³⁰.

Bóg jest Miłością i Życiem. Kobieta jest obrazem Boga poprzez Jego Miłość i Życie. Kobieta konsekrowana posiada w sobie obraz, który jest szczególnie uwydatniony konsekracją. „Kobieta konsekrowana jest matką, kocha bowiem macierzyńskim sercem Bożego Syna. Tej pięknej i odpowiedzialnej miłości powinna kobieta konsekrowana uczyć inne kobiety, realizując sama to wzniosłe powołanie duchowego macierzyństwa”³¹.

Jan Paweł II wskazywał na nowe formy życia ewangelicznego. Oryginalność i nowość wspólnot polega na tworzeniu grup składających się z mężczyzn i kobiet, duchownych i świeckich, małżonków i celibatariuszy. Wszystkie wymienione

27. Tamże, nr 18; 35.

28. Tamże, nr 57.

29. M. Macek, *Godność i rola kobiety konsekrowanej*, w: *Vita consecrata*, s. 435-437.

30. Tamże, s. 438; por. Jan Paweł II, *Vita consecrata*, nr 21.

31. Tamże, s. 439.

powyżej osoby pragną określonego stylu życia, czasami inspirowanego przez ulepszenie tradycyjnej jego formy lub też formy przystosowanej do współczesnego społeczeństwa. Osoby te odczuwają przy tym bardzo silne dążenie do życia wspólnotowego, ubóstwa i modlitwy. W wypełnianiu kierowniczych funkcji uczestniczą zarówno duchowni jak i świeccy, zależnie od kompetencji, zaś cel apostołski jest określany stosownie do potrzeb nowej ewangelizacji³².

W tym przypadku, aby mówić o życiu konsekrowanym, musi być spełnione podstawowe kryterium. Odnosi się ono do tego, że specyficzne cechy nowych wspólnot winny być oparte na istotnych elementach teologicznych i kanonicznych, właściwych dla podjęcia życia konsekrowanego³³. Tego rodzaju rozeznanie jest konieczne w Kościele partykularnym, jak i powszechnym, tak aby wszyscy mogli we wspólnocie okazywać posłuszeństwo jednemu Duchowi. „Nowe stowarzyszenia życia ewangelicznego nie są alternatywą dla istniejących dotąd instytucji, które nadal zajmują poczesne miejsce, jakie przyznała im tradycja. Również nowe formy są darem udzielonym przez Ducha Świętego, aby Kościół mógł iść za swoim Panem z niesłabnącą gorliwością, wsłuchując się uważnie w Boże wezwania, objawiane w znakach czasu. Dzięki temu Kościół może ukazać się światu bogaty w różne formy świętości i posługi”³⁴.

Podsumowując, można powiedzieć, iż konsekracja ma największe znaczenie w relacji do osób. Można mówić o konsekracji pierwotnej i wtórnej. Istnieje przy tym bardzo wiele form życia konsekrowanego. W życiu konsekrowanym jest miejsce dla wszystkich, dla osób duchownych i świeckich. Istnienie tych form ubogaca Kościół i daje ogromną szansę na rozwój życia duchowego w drodze do zjednoczenia z Bogiem.

3. Trudności życia konsekrowanego

Podjmując naukową refleksję na temat życia konsekrowanego, można zauważyć, iż przez minione wieki nie było wolne od rozmaitych trudności. Jedną z nich było pojawiające się niezrozumienie dotyczące jego natury. Trudności dotyczyły pewnych przyczyn, które występowały wewnątrz, jak i poza wspólnotą eklezjalną. Brak rozumienia istoty życia konsekrowanego można czasami zaobserwować także wśród samych osób konsekrowanych³⁵.

Jedną z podstawowych trudności w odniesieniu do życia konsekrowanego jest niezrozumienie jego charyzmatycznej misji wśród ludzi świeckich. „Świeccy niejako

32. Jan Paweł II, *Vita consecrata*, nr 62.

33. Tamże, nr 62.

34. Tamże, nr 62.

35. J. Struś, *Życie konsekrowane dziś w Polsce. Współczesne wyzwania i oczekiwania Kościoła*, zakonny-zenskie.pl/zycie-konsekrowane-dzis-w-polsce-wspolczesne-wyzwania-i-oczekiwania-kosciola, data dostępu, 2020-04-15, godz. 17.05.

instynktownie zwracają się chętniej do zakonników po posługi duchowe. Swoje dzieci posyłają do instytucji wychowawczo-oświatowych prowadzonych przez instytucje życia konsekrowanego. Korzystają z różnych posług, które świadczą osoby konsekrowane, i z nimi współpracują. A mimo tego, w przypadku synów i córek, którzy chcą wstąpić na drogę życia konsekrowanego, coraz częściej stawiają opór³⁶.

Dla pokonania tej trudności należy odnieść się do pochodzenia i celu życia konsekrowanego. Życie konsekrowane swoje źródło ma w przykładzie życia i nauczania Jezusa Chrystusa. Jest wspaniałym darem Boga Ojca danym Kościołowi za sprawą samego Ducha Świętego. Życie konsekrowane stanowi integralną część życia Kościoła i stanowi o tożsamości i integralności Kościoła.

Jan Paweł II wskazywał na konieczność rozróżnienia nieaktualnych, przestarzałych, a tym samym zmiennych dziejów życia konsekrowanego od niezmiennej misji eklezjalnej: „Trzeba koniecznie odróżnić doczesne dzieje określonego Instytutu lub formy życia konsekrowanego, które mogą się zmieniać zależnie od okoliczności, od niezmiennego posłannictwa, jakie ma do spełnienia w Kościele życie konsekrowane jako takie³⁷. Instytucje życia konsekrowanego powinny nie tylko wspominać swoją świetlaną przeszłość, ale przede wszystkim budować swoją nową historię nastawioną na dokonywanie wielkich dzieł.

Trudności związane z życiem konsekrowanym łączą się nierozzerwalnie z różnymi wyzwaniami, które są równocześnie prowokacjami. Występują one nie zawsze w czystej postaci. Dlatego też należy je dokładnie rozważyć, poznać, zrozumieć i uwolnić od negatywnych elementów. Powinny zatem stać się przedmiotem ewangelicznego, duchowego i apostołskiego rozeznania. W samym centrum tego problemu pojawiają się wyzwania życia konsekrowanego zwane wielkimi, bo „odnoszą się one bezpośrednio do ewangelicznych rad ubóstwa, czystości i posłuszeństwa³⁸.

Bieżąca działalność instytucji życia konsekrowanego jest zagrożona nie tylko z powodu braku nowych powołań i odejść, ale także z powodu „duchowego marazmu”. Przyszłość życia konsekrowanego nie zależy od liczby osób będących w danym instytucie. Ważniejszą jest ewangeliczna jakość ich pójścia za Chrystusem. „Misja życia konsekrowanego i żywotność Instytutów zależy oczywiście od wierności, z jaką osoby konsekrowane przeżywają swoje powołanie, ale przetrwa w przyszłości w takiej mierze, w jakiej inni ludzie zechcą odpowiedzieć wielkodusznie na Boże wezwanie³⁹.

Inną trudnością życia konsekrowanego jest uwidaczniający się coraz bardziej zanik wrażliwości duchowej. Pojawiają się nowe czynniki egzogenne i endogenne, które stępują wrażliwość moralną. Czasami pojawia się kryzys gorliwości

36. Tamże.

37. Jan Paweł II, *Vita consecrata*, nr 63.

38. Tamże, nr 87.

39. Tamże, nr 64.

apostolskiej, zbyt mocne zapatrzenie się we „własne zasoby duchowe”. Brakuje wyróżniających się charyzmatycznych liderów. Coraz mniej zauważa się silnych osobowości reformatorskich. Pojawiają się nowe przeszkody w umacnianiu siły ruchów życia konsekrowanego i budowania pociągającej drogi życia duchowego⁴⁰.

Zdarza się, iż część duchowych trudności w życiu konsekrowanych wynika z tego, iż niektóre osoby konsekrowane zapominają o obowiązku troski o drugiego człowieka. Wiele niepowodzeń życia duchowego wynika z tego, iż zbyt mocno akcentuje się relację z człowiekiem, osłabiając przy tym relację z Bogiem. Równowaga pomiędzy tymi relacjami ulega głębokiemu zaburzeniu. Tymczasem życie konsekrowane należy rozumieć jako „uprzywilejowaną przestrzeń absolutnej miłości Boga i bliźniego, świadcząca o Bożym zamysle uczynienia z całej ludzkości wielkiej rodziny dzieci Bożych, żyjących w cywilizacji miłości”⁴¹.

Współcześnie większość ludzi koncentruje się na produkcji dóbr, konsumpcji, bogaceniu się, awansie zawodowym i zdobyciu wysokiej pozycji społecznej. Często na pierwszym miejscu stawiany jest rynek i jego reguły oraz mechanizmy. Do praw rynku dostosowuje się kultura, etyka, moralność, religijność oraz duchowość. Aktualnym trendom i modom ulegają ludzie świeccy, duchowni oraz osoby konsekrowane. Zdarza się, iż w tym wszystkim brakuje mocnego świadectwa dóbr duchowych. W takiej sytuacji obfite żniwo zbiera dechrystianizacja. Na różnych poziomach życia społecznego i indywidualnego mocne miejsce zajmuje zjawisko sekularyzacji i laicyzacji⁴².

Biorąc pod uwagę tego rodzaju okoliczności, życie konsekrowane staje się w jakimś sensie marszem pod prąd, ale równocześnie „duchową terapią”⁴³. W takiej sytuacji można by powiedzieć, że życie konsekrowane z natury jest „znakiem sprzeciwu”. „Jeśli życie konsekrowane zachowuje właściwą sobie moc profetyczną, staje się wewnątrz danej kultury ewangelicznym zaczynem, zdolnym ją oczyścić i przemienić”⁴⁴. Dzisiaj osoby konsekrowane, stają wobec trudnych wymiarów życia społecznego, do których między innymi należą: prowokacja kultury hedonistycznej, prowokacja materialistycznej żądzy posiadania, prowokacja wolności⁴⁵.

Współcześnie ważna jest odpowiedzialność historyczna osób konsekrowanych za duchową stronę narodu. Instytuty zatem powinny podjąć zadanie gorliwej i wytrwałej pracy nad pogłębianiem wiary i odnową życia religijnego wiernych, a także nad wychowaniem chrześcijańskim dzieci i młodzieży oraz formacją duchowieństwa. Osoby konsekrowane, podejmując trud tej doniosłej misji, uaktywniają się w różnych dziedzinach duszpasterstwa i apostolatu społecznego, na polu

40. J. Struś, *Życie konsekrowane dziś w Polsce. Współczesne wyzwania i oczekiwania Kościoła*.

41. Jan Paweł II, *Vita consecrata*, nr 35.

42. J. Struś, *Życie konsekrowane dziś w Polsce. Współczesne wyzwania i oczekiwania Kościoła*.

43. Jan Paweł II, *Vita consecrata*, nr 87.

44. Tamże, nr 80.

45. Tamże, s. 88-89.

ekumenizmu, szkolnictwa, kultury, nauki, środków społecznego przekazu. Do tego dochodzi niełatwy obszar otaczania szczególną troską środowisk, które najbardziej potrzebują ich pomocy: rodziny znajdujące się w trudnym położeniu, ubogich, opuszczonych, cierpiących, ludzi odrzuconych i przeznaczonych na marginalizację społeczną. Te wielkie zadania wymagają ogromnego trudu, samozaparcia, determinacji, ale równocześnie są to nowe drogi wprowadzania Ewangelii w różne dziedziny ludzkiej rzeczywistości. W ten właśnie sposób, pomimo licznych trudności, następuje ukazywanie tajemnicy Kościoła – Mistycznego Ciała Chrystusa. Osoba konsekrowana uczy się w ten sposób miłości Matki Kościoła i życia wszystkimi sprawami Kościoła, naśladowując Chrystusa. Efektem realizacji takiej misji jest dzieło kształtowania w ludziach świeckich świadomości Kościoła, która ma stać się coraz bardziej dojrzała i głębsza, aby wzrastało w nich poczucie odpowiedzialności za Kościół, którego są członkami⁴⁶.

Najczęstszą dolegliwością, jakiej instytucje życia konsekrowanego doświadczają, jest ich instrumentalne traktowanie. Jest to, być może, pozostałość po przeszłości, kiedy życie zakonne było rozumiane wyłącznie jako środek apostołatu, a zakonnicy widziani jedynie jako dodatkowe ręce do pracy. Tymczasem należałoby na nowo odczytać soborową i posoborową teologię życia konsekrowanego. Nauka ta bowiem podkreśla następujące elementy: a) Boskie pochodzenie rad ewangelicznych; b) naturę charyzmatyczną życia konsekrowanego; c) wymiar eschatologiczny i eklezjalny życia konsekrowanego⁴⁷.

Kolejna trudność życia konsekrowanego polega na wprowadzeniu nauki Kościoła w praktykę. Mentalność pasterzy i samych osób konsekrowanych opowiada się za działaniem w postaci akcji duszpasterskich, które mają charakter bezpośredni i doraźny. Niestety bardzo często nie bierze się pod uwagę zasad wynikających z teologii życia konsekrowanego. W konsekwencji takie podejście skazuje życie konsekrowane na bylejąkość, niepewność oraz tymczasowość⁴⁸.

W kontekście trudności życia konsekrowanego są trzy wielkie wezwania. Pierwszym z nich jest hedonistyczna kultura i permisywizm, które nie uznają jakichkolwiek norm co do płciowości, widząc w niej wyłącznie zmysłową przyjemność. Takie podejście powoduje wiele nadużyć i niesie cierpienie psychiczne i moralne poszczególnych osób i rodzin. Odpowiedzią na taki stan rzeczy jest zachowanie czystości jako świadectwo mocy Bożej miłości, działające w słabej naturze osób konsekrowanych. Posiadając serce czyste i wolne, konsekrowany człowiek potrafi prawdziwie miłować Boga, a w Nim każde stworzenie. Czystość konsekrowana

46. J. Struś, *Życie konsekrowane dziś w Polsce. Współczesne wyzwania i oczekiwania Kościoła*.

47. Tamże.

48. Tamże.

powoduje, iż serce staje się otwarte dla wszystkich. Jest dojrzałym doświadczeniem radości i wolności⁴⁹.

Drugim wyzwaniem dla osób konsekrowanych jest zajęcie właściwej postawy wobec materializmu. Chodzi zatem o podjęcie postawy ubóstwa jako opozycji wobec przesadnego gromadzenia dóbr. Świadczenie ubóstwa polega na tym, iż człowiek nie realizuje się przez to, co udaje mu się zdobyć, ale poprzez dobro, jakie może dać innym oraz podjąć ofiarną służbę innym ludziom. Prawdziwe szczęście nie polega na gromadzeniu dóbr, ale na zdolności obywatela się bez nich dla miłości⁵⁰. Ewangeliczne ubóstwo jest ogromną wartością, ponieważ pomaga naśladować styl życia samego Jezusa Chrystusa i przypomina jego pierwsze błogosławieństwo. Sens ubóstwa zwiera się w przekonaniu, że to jedynie Bóg jest prawdziwym bogactwem ludzkiego serca. „Dlatego ubóstwo przeciwstawia się bałwochwalstwu mamony i stanowi prorocze wyzwanie dla społeczeństw żyjących w dobrobycie i przez to narażonych na utratę poczucia umiaru i właściwej oceny wartości rzeczy”⁵¹.

Trzecie, kolejne wyzwanie oznacza wolność w posłuszeństwie. Wspaniałym wzorem prawdziwego posłuszeństwa jest postawa Chrystusa wobec Ojca. Dla osoby konsekrowanej posłuszeństwo jest odpowiedzią na coraz to bardziej skrzywione i tragiczne w skutkach rozumienie wolności⁵². Rada ewangeliczna, jaką jest posłuszeństwo, wymaga od osoby konsekrowanej głębokiego zrozumienia daru wolności. Człowiek, który nie rozumie prawdziwej wartości wolności, nie jest w stanie podjąć postawy posłuszeństwa. Osoba staje się prawdziwie wolna gdy potrafi słuchać, wtedy też staje się posłuszna.

Osoby konsekrowane podejmujące misję realizowania rad ewangelicznych stają w sytuacji, kiedy szatan stawia przed nią pułapki pod pozorem gorliwości. „Kontrolowanie myśli i uczuć ma na celu osiągnięcie przez nas większej autentyczności w relacji z Chrystusem. Rzeczywista relacja z Nim przezwycięża złudzenia i fałszywe wyobrażenia”⁵³.

Współczesne czasy są trudne dla życia konsekrowanego. Duchowość zatem musi być poszukiwaniem „innego wymiaru”, aby pojawiające się przeszkody i trudności były pokonywane. Tymczasem zdarza się, iż są osoby, które uciekają od obecnych rozczarowań, chroniąc się w świecie duchowym, który jest bardzo daleko od rzeczywistego życia, przeniknięty przez mgliste, mało określone uczucia, czy to mistyczne, czy też płynące z doświadczeń wewnętrznych. „Zbytne niejasności przesłaniają i obniżają wartość tych doświadczeń duchowych. Jeśli przemieniają się one – jak się to często zdarza – w doświadczenia orgiastyczne i histeryczne ze względu na ludzką

49. Jan Paweł II, *Vita consecrata*, nr 89; por. W. Michalczyk, *Rady ewangeliczne w „Vita consecrata”*, w: *Vita consecrata*, s. 268.

50. Tamże.

51. W. Michalczyk, *Rady ewangeliczne w „Vita consecrata”*, s. 269.

52. Tamże, s. 269.

53. M. I. Rupnik, *Rozeznawanie duchowe. Część druga. Jak Trwać w Chrystusie*, Częstochowa 2004, s. 28.

potrzebę intymności, pocieszenia czy sensacji, to prowadzi jedynie do ponownego kwiatyzmu czy ezoterycznego i nienasyconego iluminizmu⁵⁴.

Przeszkodą dla rozwoju duchowego osób konsekrowanych jest powtarzanie pod naciskiem administracyjnych nakazów, nawet z wymuszonym entuzjazmem, starych schematów życia duchowego oraz dróg duchowych, antyhumanistycznych przejawów ascezy, odtwarzanie obrazów człowieka duchowego, które dzisiaj są już rzadko spotykane. Wszystko to pozbawia duchowość wiarygodności i jest wytworem elitarnym i bez wielkiego znaczenia. „Pozostaje jednak to, co najważniejsze: potrzeba duchowości, aby odkryć wewnętrzny wymiar własnego życia i własnej nadziei, dla głębszego uspokojenia, dla stworzenia równowagi pomiędzy ideami wewnętrznymi a urzeczywistnianiem się ludzkości, dla podjęcia konstruktywnego dialogu z tym wszystkim, co powoduje rany i rodzi radości naszych współczesnych⁵⁵”.

Wyrazem trudności pojawiających się w życiu osób konsekrowanych jest podjęcie „walki duchowej”. Termin „walka duchowa” wprowadził św. Paweł Apostoł (2 Kor 10,3-6; Ef 6,10-18). Duchowa walka jest niezbędnym warunkiem efektywnego rozwoju życia duchowego, szczególnie w przypadku osób konsekrowanych. Walka duchowa toczy się na kilku polach jednocześnie. Jest to walka o charakterze zarówno defensywnym, jak i ofensywnym z grzechem oraz niedoskonałościami, z szatanem, z ciałem i ze światem. „W związku z tym wymaga godnego zaangażowania wszystkich sił człowieka i odpowiedniej strategii. Wpierw jednak musi być dokonane dobre rozpoznanie taktyki nieprzyjaciela i miejsc jego przebywania. Jednym z warunków zwycięstwa w walce jest bardzo poważne potraktowanie przeciwnika, tym poważniejsze, im bardziej ograniczone są siły chrześcijanina, wszak walka toczy się głównie z potęgą osobowego zła⁵⁶”.

Pierwszym elementem walki duchowej jest przewyciężanie grzechu śmiertelnego i powszechnego, a przy tym wszelkiej niedoskonałości. W tej sytuacji bardzo ważna jest czujność sumienia, częste korzystanie z sakramentu pojednania i pokuty, pielęgnowanie ducha pokuty oraz unikanie wszelkich okazji do grzechu, a nawet pozorów zła. Drugi element walki duchowej to pokonywanie wrodzonych pożądliwości ciała, prowadzących do wewnętrznego chaosu i osłabienia ducha. Istotą tejsze walki jest hamowanie i opanowywanie dwóch silnych wrodzonych tendencji ciała: nienasyconego pragnienia przyjemności i lęku przed cierpieniem. Nieopanowana pierwsza tendencja może zupełnie udaremnić zbawienie wieczne, a druga poważnie osłabić życie duchowe⁵⁷.

54. L. Boriello, G. delal Croce, B. Secondin. *Historia duchowości. Tom VI. Duchowość chrześcijańska czasów współczesnych*, Kraków 1998, s. 508.

55. Tamże, s. 508.

56. M. Chmielewski, *Vademecum duchowości katolickiej*, Lublin 2004, s. 199.

57. Tamże, s. 200.

Trzecim elementem walki duchowej jest podjęcie walki ze światem. W tym przypadku chodzi o zgubny wpływ antychrześcijańskiego środowiska składającego się z ludzi żyjących z dala od Boga. „Charakteryzuje się ono etyką jawnie sprzeciwiającą się Bożym przykazaniom i nauce Ewangelii, wykpiwaniem i prześladowaniem życia duchowego i moralności, propagowaniem hedonizmu i rozpusty itd.”⁵⁸. Osoby konsekrowane w szczególny sposób mają obowiązek unikać okazji do kontaktu z takim stylem życia w świecie, ale wprost muszą się sprzeciwiać, odważnie i publicznie wyznawać swoją wiarę w codziennym życiu oraz dokonywać decyzji zgodnych z godnością dziecka Bożego. W szczególny sposób wiele trudu wymaga walka z szatanem. Szatan najczęściej atakuje człowieka poprzez pokusy. Pojawiają się one w pamięci, wyobraźni i w sferze uczuciowej, od człowieka zaś wymagają szczególnej czujności. „Czasami w przypadku osób, które znacznie postąpiły w rozwoju duchowym, szatan nie mogąc zaszkodzić ich duszy zjednoczonej z Bogiem na różne sposoby będzie usiłował je dręczyć, atakując zmysły i ciało”⁵⁹. Osoba konsekrowana jednak działa w obszarze specjalnego misterium, poczynając od mocy Trójcy Przenajświętszej poprzez Misterium Kościoła i Bogarodzicy, do człowieka, który w swojej konsekracji jest odblaskiem Jezusa Chrystusa i Jego Matki. W ten sposób rozumiane misterium konsekracji działa adekwatnie w tym świecie dla jego uświęcenia⁶⁰.

Osoby konsekrowane, dokonując wyboru ubóstwa, czystości i posłuszeństwa, decydują się na uczestnictwo w Krzyżu Chrystusowym. Ubóstwo dowodzi światu, iż można żyć wśród dóbr doczesnych, nie oddając się w ich niewolę. Czystość zaś ukazuje światu, że może kochać bezinteresownie i ofiarnie, czerpiąc z Bożego Serca, że można radośnie oddać się wszystkim, szczególnie służąc najbardziej opuszczonym. Posłuszeństwo zaś dowodzi światu, że można być szczęśliwym, nie zatrzymując dla siebie prawa osobistego wyboru⁶¹.

Instytyuty życia konsekrowanego żyją radami ewangelicznymi w czasie naznaczonym wyraźnym piętnem sekularyzacji. Nie poświęca się bowiem dzisiaj zbyt dużo uwagi Bogu. Równocześnie ten sam świat odczuwa wielkie pragnienie sensu życia. Ten swoisty dylemat staje się właśnie przedmiotem aktywności osób życia konsekrowanego. „Nasz zsekularyzowany świat odczuwa taką potrzebę Boga, że współcześni ludzie mają być może większe szanse na znalezienie prawdziwego Boga, niż ludzie, którzy żyli w czasach bardziej „religijnych”⁶². W takim kontekście jest miejsce na dynamiczne działanie osób życia konsekrowanego, jest to jednak związane z ogromnymi trudnościami i przeszkodami, stawianymi przez współczesny świat.

58. Tamże, s. 200.

59. Tamże, s. 201.

60. Por. T. Paszkowska, *Misterium konsekracji osób w perspektywie duchowości Soboru Watykańskiego II*, Lublin 2005.

61. Paweł VI, *Do odpowiedzialnych generalnych Instytutów Świeckich*, Castel Gandolfo, 20 września 1972.

62. W.J. Harrington, *Rozwój duchowy. Inspiracje biblijne*, Kraków 2005, s. 165.

4. Zakończenie

Reasumując, można powiedzieć, iż Instytuty Życia Konsekrowanego funkcjonują w przestrzeni „profanum – sacrum”. Wymaga to wielu wysiłków, aby w obszarze „profanum” ukazać wartość „sacrum” i starać się podążać drogą uświęcania świata. Człowiek, który decyduje się na podjęcie życia konsekrowanego, musi trwać w ciągłej świadomości pracy nad swoją wiarą, a przez to nad kształtowaniem duchowości chrześcijańskiej. W Kościele katolickim istnieje wielkie bogactwo i różnorodność rodzajów i form życia konsekrowanego, nie tylko dla osób duchownych, ale również dla ludzi świeckich. Osoby konsekrowane w swojej aktywności płynącej z charyzmatów świętych założycieli oddają się działalności społecznej i kulturowej. Na drodze ich powołania pojawiają się jednak rozmaite przeszkody i trudności, które we współpracy z Bogiem da się usunąć i pokonać.

Bibliografia

- Boriello L., Croce G. delà, Secondin B, *Historia duchowości. Tom VI. Duchowość chrześcijańska czasów współczesnych*, Kraków 1998: Wydawnictwo Homo Dei.
- Chmielewski M, *Vademecum duchowości katolickiej*, Lublin 2004: Wydawnictwo Muzyczne „POLIHYMNIA”.
- Encyklopedia chrześcijaństwa, *Historia i współczesność 2000 lat nadziei*, Kielce 2000: Wydawnictwo JEDNOŚĆ, s. 364.
- Harrington W.J., *Rozwój duchowy. Inspiracje biblijne*, Kraków 2005: Wydawnictwo WAM.
- Ihnatowicz J.A., *Profesja rad ewangelicznych jako konsekracja w nauczaniu Drugiego Soboru Watykańskiego*, „Studia Theologica Varsaviensia”, 27, (1989), 2, s. 63-80.
- Jan Paweł II, *Adhortacja Vita consecrata*, 25 marca 1996.
- Karpiński P., *Erem i wdowie obrączki*, „Gość Łowicki”, 9 stycznia 2010 nr 1/263, s. II.
- Kodeks Prawa Kanonicznego*, Poznań 1984: Pallottinum.
- Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego. Instrukcja na temat odnowionego zaangażowania życia konsekrowanego w trzecim tysiącleciu* „Ripartire da Cristo”, Watykan 19 maja 2002, nr 5.
- Macek M., *Godność i rola kobiety konsekrowanej*, w: *Vita consecrata. Tekst i komentarze*, red. A.J. Nowak, Lublin 1999: RW KUL, s. 429-439.
- Michalczyk W., *Rady ewangeliczne w Vita consecrata*, w: *Vita consecrata. Tekst i komentarze*, red. A.J. Nowak, Lublin 1999: RW KUL, s. 259-270.
- Mursell G., *Duchowość na trzecie tysiąclecie*, w: *Duchowość chrześcijańska. Zarys 2000 lat historii, od Wschodu do Zachodu*, red. K. Burski, Częstochowa 2004: Edycja Świętego Pawła, s. 378-379.
- Paszkowska T., *Konsekracja*, w: *Leksykon duchowości katolickiej*, red. M. Chmielewski, Lublin-Kraków 2002: Wydawnictwo „M”, s. 428-432.

- Paszkowska T., *Misterium konsekracji osób w perspektywie duchowości Soboru Watykańskiego II*, Lublin 2005: Wydawnictwo KUL.
- Paweł VI, *Do odpowiedzialnych generalnych Instytutów Świeckich*, Castel Gandolfo, 20 września 1972.
- Rupnik M.I., *Rozeznawanie duchowe. Część druga. Jak Trwać w Chrystusie*, Częstochowa 2004: Edycja Świętego Pawła.
- Stepulak M.Z., *Relacyjny wymiar rozwoju osobowego w systemie rodzinnym*, Lublin 2010: Wydawnictwo KUL.
- Stepulak M.Z., *Egzystencjalna koncepcja wiary w ujęciu Karla Rahnera*, Siedlce 2011: Wyższe Seminarium Duchowne w Siedlcach.
- Stepulak M.Z., *Specyfika aktywności zawodowej pracownika socjalnego*, Lublin 2011: Towarzystwo Naukowe. Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie.
- Stepulak M.Z., Kowalski W., *Zjawisko bezdomności w świetle teorii i badań w Lublinie i województwie lubelskim*, Lublin 2015: Innovatio Press Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie.
- Stepulak M.Z., *Uzależnieni i bezrobotni*, Siedlce 2015: Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej Unitas.
- Stepulak M.Z., *Systemowe ujęcie osoby. Ciało – psychika – duchowość*, w: *Ciało – Psychika – Duchowość. Integralna wizja człowieka*, red. M.Z. Stepulak, J. Łukasiewicz, W. Kowalski, Lublin 2016, s. 49-75.
- Urbański S., *Mistyka życia konsekrowanego*, w: *Vita consecrata. Tekst i komentarze*, red. A.J. Nowak, Lublin 1999: RW KUL, s. 355-372.
- Werbiński I., *Duchowość kapłana diecezjalnego*, „Ateneum Kapłańskie”, 154 (2010), s. 440-451.
- Werbiński I., *Kontemplacyjny charakter modlitwy w życiu prezbitera*, „Teologia i Człowiek”, 2, (2003), s. 115-137.

Strony Internetowe:

- Kempny R., *Formy życia konsekrowanego (zakonnego) w Kościele*, „Gość Niedzielny”, 5 2000, s. 12 n; opoka.org.pl/biblioteka/D/DZ/instituty.html, data dostępu, 2020-04-09, godz. 10.55.
- Struś J., *Życie konsekrowane dziś w Polsce. Współczesne wyzwania i oczekiwania Kościoła*, zakony-zenskie.pl/zycie-konsekrowane-dzis-w-polsce-wspolczesne-wyzwania-i-oczekiwanie-kosciola/, data dostępu, 2020-04-15, godz. 17.05.

Streszczenie

Życie konsekrowane jest specyficznym aktem, którego skutkiem jest stan uczynienia świętym tego, co odnosi się do upadłej natury. Konsekracja ma swoje miejsce jedynie w Kościele. Konsekrację uważa się także za centralny moment

modlitwy eucharystycznej. Istnieją dwie podstawowe formy życia konsekrowanego: wspólnotowe i indywidualne. Do osób konsekrowanych zalicza się zarówno osoby duchowne jak i świeckie. Oprócz zakonów działają inne formy życia konsekrowanego, do których należą stowarzyszenia życia apostolskiego. Niektóre z osób konsekrowanych powołane są do życia mistycznego. Przez minione wieki osoby życia konsekrowanego nie były wolne od rozmaitych trudności. Jedną z nich było pojawiające się niezrozumienie dotyczące jego natury, czym ono jest. Trudności dotyczyły też pewnych przyczyn, które występowały wewnątrz, jak i poza wspólnotą eklezjalną. Poza tym brak rozumienia życia konsekrowanego można czasami zaobserwować także wśród samych osób konsekrowanych.

Słowa kluczowe: formy życia konsekrowanego, instytuty świeckie, konsekracja, Kościół, osoba konsekrowana, trudności życia konsekrowanego, zakony

TYPES OF CONSECRATED LIFE AND ITS SELECTED DISORDERS

Summary

Consecrated life is a specific act which results in the state of making saints what is related to fallen nature. Consecration has its place only in the Church. Consecration is also considered to be the central moment of Eucharistic prayer. There are two basic forms of consecrated life: community and individual. Consecrated persons include both clergy and laity. In addition to religious orders, there are other forms of consecrated life that include associations of apostolic life. Some of the consecrated persons are called to mystical life. For centuries, people of consecrated life have not been free from various difficulties. One of them was a misunderstanding about his nature, what it is. Difficulties also concerned certain causes that occurred inside and outside the ecclesial community. In addition, a lack of understanding of consecrated life can sometimes be seen among consecrated persons themselves.

Key words: forms of consecrated life, secular institutes, consecration, church, consecrated person, difficulties of consecrated life, religious orders